

KODEKS POKLICNE ETIKE ZA TOLMAČE ZNAKOVNEGA JEZIKA

Prekmurska ulica 6
1000 Ljubljana
telefon: 01/436 47 92
faks: 01/436 47 93
zdruzenjet@t-2.net
www.tolmaci.si

1. člen

Tolmač za znakovni jezik je polnoletna oseba, ki ji je bil izdan certifikat v skladu s predpisi, ki urejajo nacionalne kvalifikacije in je vpisana v register tolmačev za znakovni jezik.

Tolmači so pri svojem delu dolžni upoštevati kodeks poklicne etike za tolmače. Tolmači morajo biti čustveno zrele osebnosti, ter imeti moralne kvalitete, kot so: poštenost, vestnost, samokritičnost, objektivnost in podobno, ter morajo biti zaupanja vredna oseba.

2. člen

Tolmači so pri opravljanju svojega strokovnega dela dolžni ravnati v skladu s splošnimi družbenimi normami in načeli.

3. člen

Tolmači so glede podatkov za katere zvedo ob tolmačenju zavezani k molčečnosti, še posebej če gre za primere tajnosti ali zadeve iz intimne (zasebne) sfere posamezne osebe. Vse informacije za katere zve pri tolmačenju, zlasti pa zaupne, mora zadržati zase in jih ne sme razširjati.

Molčečnosti so lahko razbremenjeni le v primeru, če se morajo o posameznih podatkih izjaviti na pismeno zahtevo državnega ali pravosodnega organa ali če to zahteva prizadeta oseba sama.

4. člen

Tolmači so dolžni svoje delo opravljati profesionalno in diskretno, ter z vsemi udeleženci, ki so prisotni pri tolmačenju, ravnati enakovredno, korektno in spoštljivo. Poznati in zavedati se morajo svojih sposobnosti in strokovne usposobljenosti ter znati oceniti, kdaj je potrebna pomoč oziroma sodelovanje še drugih tolmačev.

5. člen

Tolmačenje je obveznost tolmačev zlasti v primerih, ki so določeni v poslovniku združenja tolmačev znakovnega jezika. Neupravičena ali neutemeljena opustitev oziroma zavrnitev tolmačenja pomeni ravnanje, ki je v nasprotju s tem kodeksom in drugimi dokumenti Združenja tolmačev.

6. člen

Vloga tolmača je vzpostavitev posredne komunikacije med gluho osebo in ostalimi udeleženci tolmačenja. Posledica komunikacije mora biti situacija, ko je dejansko stanje v celoti jasno vsem udeležencem. Dokler situacija ni v celoti jasna in razumljiva posameznemu udeležencu, mora tolmač s tolmačenjem strokovno pomagati toliko časa, da se v celoti doseže jasnost in razumljivost. V primeru nesoglasja med tolmačem in

udeležencem je problem potrebno rešiti, sicer je za njegovo rešitev soglasno potrebno določiti tretjo osebo.

7. člen

Tolmač pri tolmačenju uporablja jezik iz priročnika »MULTIMEDIJSKI SLOVAR ZNAKOVNEGA JEZIKA«, pri čemer hkrati tudi govori tako, da situaciji lahko sledijo tudi drugi sliščeči udeleženci. Pri tolmačenju iz slovenščine v znakovni jezik uporablja komunikacijo, ki je gluhi osebi najbolj razumljiva (jezik gluhih, simultana komunikacija, prstna abeceda, pisanje, risanje, parafraziranje).

8. člen

Tolmač nastopa vedno le v vlogi nevtralnega posrednika, katerega naloga je vzpostavitev dialoga med udeleženci. Njegova dolžnost je le, da zagotovi pravilen prevod oziroma sporazumevanje, pri čemer se ne sme spuščati v vsebino, ter ničesar odvzemati ali dodajati. Pri tem mora odmisлити morebitne svoje občutke, pomisleke, rešitve, stališča, mnenja in podobno.

Tolmačiti mora točno in nepristransko, v celoti vse kar je bilo povedano, saj ni odgovoren za vsebino, ampak le za točno tolmačenje. Pri tem mora odmisлити vsakršen morebiten občutek nelagodja, ki bi lahko izvirал iz vsebine povedanega.

Tolmač se pri tolmačenju ne sme vključevati in angažirati pristransko, saj ne sme biti zainteresiran za izid do katerega v posamezni zadevi pride po končanem tolmačenju. Še posebej ne sme nikoli odločati namesto gluhe osebe, pa čeprav čuti do nje naklonjenost. Tolmači verodostojno in po svojih najboljših močeh, pri čemer prenaša voljo, smisel, namen in razpoloženje udeleženca.

Ničesar ne sme izpustiti ali dodati ali se kakorkoli vključiti v nekaj, s čimer bi bil lahko soodgovoren za izid.

V postopkih pred sodišči ali upravnimi organi, je tolmač v posameznem primeru po potrebi dolžan seznaniti udeležence, da dobesedni prevod ni mogoč, ter da je potrebno parafrazirati vse, kar je rečeno gluhi osebi, ali kar gluha oseba sporoča.

9. člen

Tolmač sam oceni svojo sposobnost glede na zahtevnost situacije, kjer je potrebno tolmačenje. Če je predlagan za tolmačenje pa meni, da tolmačenja v konkretni zadevi ali v celoti ne bo mogel uspešno opraviti, predlaga, da se angažira drugega tolmača. Le v skrajnem primeru se mora po svoji vesti odločiti o sprejetju naloge, če sicer v celoti zanj ni dovolj usposobljen, tolmačenje pa je nujno potrebno.

10. člen

Tolmač se izloči v postopku tolmačenja v primerih, če je s katerimkoli udeležencem v sorodstvu v ravni črti, ne glede na koleno sorodstva ali v stranski črti do četrtega kolena, ali v svaštvu, ne glede na to ali zakonska zveza še obstaja. Prav tako je dolžan odkloniti tolmačenje, če ima v zadevi lastne interese, ali če je s posameznim udeležencem v posebnem prijateljstvu ali sovraštvu, ali če obstajajo druge okoliščine, ki kažejo na to, da bi lahko pri tolmačenju prekoračil svojo točno določeno vlogo ter nalogo opravil pristransko.

11. člen

Tolmač, ki ob dogovorjenem času ne more opraviti svojega strokovnega dela, je dolžan udeležence ter pristojno osebo na združenju o tem pravočasno obvestiti, ki je dolžna zagotoviti sodelovanje drugega tolmača.

12. člen

Tolmač za znakovni jezik je za svoje delo plačan po tarifi za tolmače, ki jo na predlog Združenja tolmačev za slovenski znakovni jezik sprejme minister, pristojen za invalidsko varstvo, in jo objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

13. člen

Tolmač je dolžan pri tolmačenju s svojim vedenjem in profesionalnostjo skrbeti za svoj ugled, ugled združenja tolmačev, ter s tem v zvezi imeti spoštljiv odnos do znakovnega jezika. Prav tako se od tolmača pričakuje prosvetljevanje javnega mnenja o gluhih in gluhoti v izogib morebitnim nesporazumom, ki nastajajo pri komunikaciji z gluhih osebami.

14. člen

Tolmač je dolžan razširjati svoje znanje znakovnega jezika. S tem v zvezi spremlja novosti in napredek s tega področja s študijem literature, izmenjuje izkušnje z drugimi tolmači, se udeležuje profesionalnih strokovnih srečanj in izobraževalnih programov, ter na druge načine izpolnjuje svoje znanje, ki ga je v skladu z dokumenti združenja tudi dolžan preverjati.

Tolmač mora poznati različne tipe komunikacije tako, da se lahko tolmač uči novih kretenj in jih sprejema, še zlasti če so koristne ali potrebne za boljše razumevanje znakovnega jezika.

15. člen

Ravnanja tolmačev, ki so v nasprotju z določili tega kodeksa, predstavljajo njegove kršitve, katerih vrsto, intenzivnost ter utemeljenost obravnava častno razsodišče pri Združenju tolmačev in izreka ustrezne ukrepe.

16. člen

Od tolmača se pričakuje primerno oblačenje tako, da so njegova oblačila v kontrastu z rokami in njihovimi gibi.

17. člen

Kodeks obvezno prejmejo vsi tolmači.